

METODISKIE MATERIĀLI

Mācību gada 1. semestra tēma

Mazo bungu spēle: vālišu satvēriens, piesitienu nianses, tremolo un vingrinājumi

Ievads

Mazās bungas ir būtisks sitaminstruments ritma izjūtas, koordinācijas un tehniskās meistarības attīstīšanā. Mācību gada pirmajā semestrī galvenais uzvars tiek likts uz pareizu spēles pamatu izveidi, īpaši uz vālišu satvēriena apguvi. Vālišu satvēriens ir tieši saistīts ar skaņas kvalitāti, roku brīvību, izturību un spēju kontrolēt dinamiku, tempu un artikulāciju.

Šī metodiskā materiāla mērķis ir sniegt strukturētu un pakāpenisku pieeju mazo bungu spēles pamatprasmes apguvei, integrējot vālišu satvērienu ar piesitienu veidiem, tremolo pamatiem un praktiskiem vingrinājumiem.

1. Spēles pamatpozīcija un ķermeņa stāja

Pareiza stāja ir pamats brīvai un ergonomiskai spēlei:

- mugura taisna, ķermenis atbrīvots;
- pleci nolaisti, bez sasprindzinājuma;
- bungas novietotas ērtā augstumā, parasti gurnu līmenī vai nedaudz augstāk;
- kājas stabilā pozīcijā, svars sadalīts vienmērīgi.

Nepareiza stāja var radīt lieku spriedzi rokās un negatīvi ietekmēt vālišu satvēriena kvalitāti.

2. Vālišu satvēriena nozīme un pamatprincipi

Vālišu satvēriens ir centrālais elements mazo bungu spēlē. Pareizs satvēriens:

- nodrošina dabisku atsitienu;
- ļauj brīvi darboties plaukstu locītavai;
- veicina vienmērīgu un pilnvērtīgu skaņu;

- samazina roku nogurumu.

Pamatprincipi:

- vālīte tiek turēta brīvi, netiek saspiesta;
- galvenais balsta punkts – īkšķis un rādītājpirksts;
- pārējie pirksti atbalsta un stabilizē vālīti;
- plaukstas locītava ir elastīga;
- satvēriens saglabājas nemainīgs dažādos tempos un dinamikā.

3. Vālīšu satvēriena veidi**3.1. Simetriskais (matched) satvēriens**

Simetriskajā satvērienā abas rokas darbojas vienādi:

- plaukstas vērsta uz leju;
- vālītes novietotas līdzsvarā;
- rokas kustība ir simetriska.

Šis satvēriens ir īpaši piemērots 1. semestra apmācībai, jo veicina līdzsvarotu roku attīstību un vienkāršāku tehnisko kontroli.

3.2. Klasiskais satvēriens

Klasiskajā satvērienā:

- kreisā roka tur vālīti no apakšas;
- labā roka – simetriskajā satvērienā;
- kustība balstās pirkstu un plaukstas darbībā.

Pedagogam jāpievērš īpaša uzmanība kreisās rokas atslābinātībai un pareizam leņķim.

4. Piesitienu veidi un to saistība ar satvērienu

4.1. Vienkāršie piesitieni (single strokes)

- pārmaiņus labā un kreisā roka;
- vienāds sitiena augstums un spēks;
- vālīte brīvi atsitas no bungas.

Uzmanība jāpievērš tam, lai satvēriens netiktu saspiests pie lielāka tempa.

4.2. Dubultie piesitieni (double strokes)

- pirmais sitiens aktīvs;
- otrais sitiens izmanto dabisko atsitienu;
- pirksti palīdz kontrolēt vālītes kustību.

Dubultie piesitieni palīdz izprast atsitienu nozīmi un vālītes līdzsvaru.

4.3. Akcentētie piesitieni

- akcentēts sitiens ar lielāku amplitūdu;
- klusi sitieni – ar zemāku kustību;
- satvēriens paliek nemainīgs.

5. Tremolo pamati un vālīšu satvēriens

Tremolo uz mazajām bungām ir nepārtraukta, vienmērīga sitienu virkne, kas prasa īpaši stabilu satvērienu.

Pamatnosacījumi:

- rokas un pirksti atslābināti;
- vienmērīga abu roku darbība;
- skaņas blīvuma kontrole.

1. semestrī tremolo tiek apgūts lēnā tempā, pakāpeniski attīstot:

Autors: Aleksandrs Tamans

- vienmērīgumu;
- dinamiskās nianšes (crescendo, diminuendo);
- pārejas no tremolo uz vienkāršiem piesitieniem.

6. Praktiskie vingrinājumi 1. semestrim

6.1. Vingrinājumi bez bungām

- vālīšu balansēšana pirkstos;
- satvēriena atslābināšana un aktivizēšana;
- plaukstas kustību kontrole.

6.2. Vingrinājumi uz bungām

- vienkāršie piesitieni ♩ = 50–60;
- vienas rokas vingrinājumi;
- dubultie piesitieni lēnā tempā;
- akcentu maiņa taktī.

6.3. Tremolo vingrinājumi

- tremolo uz vienas notes 4–8 taktis;
- tremolo ar dinamiskām izmaiņām;
- tremolo savienošana ar ritmiskiem zīmējumiem.

7. Pedagoģiskie ieteikumi

- regulāri kontrolēt satvēriena brīvību;
- vingrinājumus apgūt lēnā tempā;
- izmantot metronomu;
- attīstīt skolēna prasmi klausīties savu skaņu;

- veicināt apzinātu kustību kontroli.

Noslēgums

Vāļīšu satvēriena apguve pirmajā semestrī ir izšķiroša mazo bungu spēles pamatu veidošanā. Pareizi izveidots satvēriens nodrošina tehnisko drošību, skaņas kvalitāti un muzikālo izteiksmību. Sistemātisks darbs ar piesitieniem, tremolo un vingrinājumiem veido stabilu pamatu turpmākajai profesionālajai izaugsmei.